

Hlavní orgány Evropské unie

Autor: Mgr. Jaromír JUŘEK

Kopírování a jakékoliv další využití výukového materiálu je povoleno pouze s uvedením odkazu na www.jarjurek.cz.



1. Evropské instituce

1. Evropský parlament

2. Rada Evropské unie

3. Evropská komise

- vytváří politiky a zákony platící v rámci celé EU, podílí se na procesu rozhodování

Země, které tvoří EU, jsou nezávislými suverénními národy, spojují však svoji suverenitu, aby získaly sílu a světový vliv, který by žádný z nich sám mít nemohl. Jedná se o delegování svých pravomocí na společně vytvořené instituce.

Rozhodování v EU

- směrnice a nařízení: hlavní typy právních předpisů EU
- pravidla pro rozhodování zakotvena ve smlouvách
- každý návrh nového evropského zákona se zakládá na konkrétním článku smlouvy, který je označován jako jeho „právní základ“

Nové evropské zákony

Jejich tvorba se řídí třemi hlavními legislativními postupy

- spolurozhodování - zákonodárná moc rovným dílem rozdělena mezi Radu a Parlament
- souhlas - Rada si musí vyžádat souhlas Parlamentu, ten buď schválí nebo zamítne
- konzultace - užívá se např. v zemědělství, v hospodářské soutěži, v daních atd., parlament buď schválí, zamítne nebo požádá o změny

Evropský parlament

- sídlo: Štrasburk, Lucemburk, Brusel
- předseda: Martin Schulz
- EP je volen občany EU, aby zastupoval jejich zájmy
- nyní 753 členů z 27 zemí
- volby každých 5 let

Úkoly Evropského parlamentu

- schvaluje evropské právní předpisy
- vykonává demokratický dohled nad ostatními orgány EU
- ovlivňuje výdaje EU, přijímá nebo odmítá celkový rozpočet (rozpočtová pravomoc)

Členové Evropského parlamentu zasedají v rámci celoevropských politických frakcí:

- Evropská lidová strana (270 křesel); ČR 2 – např. Roithová
- Progresivní aliance socialistů a demokratů (190); ČR 7 – např. Falbr, Rouček
- Aliance liberálů a demokratů pro Evropu (85); ČR 0
- Skupina zelených/Evropské svobodné aliance (58); ČR 0
- Skupina evropských konzervativců a reformistů (52); ČR 9 – např. Tošenovský
- Skupina konfederace Evropské sjednocené levice a Severské zelené levice (34); ČR 4 – např. Ransdorf, Remek
- Evropa svobody a demokracie (34); ČR 0
- Nezařazení (30); ČR 0

Členové Evropského parlamentu podle státní příslušnosti:

- Německo - 98 členů
- Itálie, Spojené království – 73 členů
- Francie - 74 členů
- Španělsko – 54 členů
- Polsko - 51 členů
- ..
- Česko - 22 členů

Organizace Rady Evropské unie

- COREPER = výbor stálých zástupců členských zemí (velvyslanců)

- Předsednictví Rady EU se mění v 6měsíčních intervalech, země odpovídá za program jednání Rady, předsedá všem schůzím (Česko - 1. pol. 2009)
- Generální sekretariát - připravuje a zajišťuje hladké fungování práce Rady
- Thornbjorn Jagland - generální tajemník, vysoký představitel společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU
- rozhodnutí přijímána na základě hlasování (Česko 12 hlasů z celkových 345)
- hlasování se řídí kvalifikovanou většinou (buď 2/3 z členských států hlasují pro nebo alespoň 255 ze 345 hlasů)

Evropská komise

- nezávislá na vnitrostátních vládách
- zastupuje a brání zájmy EU
- výkonnou složkou EU - odpovídá za provádění rozhodnutí Rady a Parlamentu
- tvoří ji 27 členů (každá země jednoho)
- sídlo - Brusel
- předseda EK - José Manuel Barroso

Úkoly Evropské komise

- navrhuje právní předpisy Parlamentu a Radě
- řídí a provádí politiky EU a rozpočet
- společně se soudním dvorem vymáhá evropské právo
- zastupuje EU na mezinárodní scéně

Další evropské instituce

Evropský soudní dvůr

- sídlo - Lucemburk
- jeho úkolem je zajišťovat, aby právní předpisy EU byly vykládány a uplatňovány ve všech zemích EU stejně
- zajišťuje, aby členské státy a orgány EU jednaly v souladu s požadavky evropského práva

Evropský účetní dvůr

- úkolem je kontrolovat, zda jsou finanční prostředky EU od daňových poplatníků řádně vybírány a zda jsou vynakládány v souladu s právními předpisy a pro plánovaný účel
- nezávislý na jiných institucích
- kontroluje zda je zdárně naplňován rozpočet EU

Evropská centrální banka

- řídí jednotnou měnu EU - euro
- udržuje cenovou stabilitu v eurozóně tak, aby se kupní síla eura nesnižovala v důsledku inflace
- odpovídá za definování a provádění hospodářské a měnové politiky EU

Hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů

- poradní a konzultativní orgány Evropské unie
- jsou nápomocny Evropskému parlamentu, Radě a Komisi

Evropská investiční banka

- poskytuje veřejným i soukromým subjektům dlouhodobé půjčky na kapitálové investice
- sídlí v Lucemburku

Evropský investiční fond

- pomáhá s rozšiřováním transevropských infrastruktur
- poskytuje záruky na půjčky malým a středním podnikům
- sídlí v Lucemburku

Evropský ombudsman

- zabývá se stížnostmi na činnosti orgánů a institucí EU
- sídlí ve Štrasburku

Evropská měnová unie

Sedmnáct zemí EU (Belgie, Estonsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Kypr, Lucembursko, Malta, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko a Španělsko) je navíc členy eurozóny, což znamená, že v jejich území platí společná měna euro; další země ho plánují zavést. Podmínkou pro přijetí eura jsou tzv. konvergenční nebo Maastrichtská kritéria.

Obsah

1. Evropské instituce

2